

Sygn. akt II AKa 301/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Apelacyjnego Katarzyna Wróblewska (spr)

Sędziowie: Sądu Apelacyjnego Katarzyna Capałowska

Sądu Okręgowego Beata Adameczyk - Łabuda (del)

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Marzena Brzozowska

przy udziale Prokuratora Gabrieli Marczyńskiej – Tomali oraz reprezentanta Skarbu Państwa Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2023 r.

sprawy z wniosku S. B. (1)

w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne skazanie w sprawie Sądu Rejonowego w Pruszkowie sygn. akt II K 407/04 i wykonywanie kary pozbawienia wolności orzeczonej w/w wyrokiem

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 24 maja 2021r. sygn. akt XII Ko 26/19,

I. zaskarżony wyrok w zakresie rozstrzygnięcia z pkt 1 zmienia w ten sposób, iż podwyższa kwotę zadośćuczynienia za doznaną krzywdę do 112 000 (sto dwanaście tysięcy) złotych,

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

III. wydatkami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa,

IV. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych związanych z ustanowieniem pełnomocnika z wyboru przed Sądem Apelacyjnym.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 301/21
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 24 maja 2021r. sygn. akt XII Ko 26/19

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

<u>2.1.1. Fakty uznane za udowodnione</u>					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
<u>2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione</u>					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

<u>2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów</u>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

<u>2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów</u>	
---	--

<u>(dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</u>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu
	Apelujący wnosił o przeprowadzenie dowodu z informatora edukacyjnego, jak też z wyroków Sądów Apelacyjnych. Wnioski zawarto w apelacji, jak też w pismach procesowych.	Jednocześnie w toku rozprawy odwoławczej apelujący cofnął wnioski dowodowe, wnosząc jedynie aby sąd odwoławczy zapoznał się z treścią informatora, jak też z orzecnictwem Sądów Apelacyjnych w sprawie wnioskodawcy. W ocenie Sądu Apelacyjnego w sprawie nie został skutecznie złożony wniosek dowodowy, albowiem informacje wynikające z informatora edukacyjnego, czy orzecznictwo nie są dowodem sensu stricto w sprawie, niemniej jednak sąd odwoławczy zapoznał się z treścią dokumentów, co będzie wynikało także z treści niniejszego uzasadnienia.

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
	1) Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na treść tego orzeczenia: - pominięcie okoliczności, że odbycie przez wnioskodawcę kary 8 miesięcy pozbawienia wolności, miało wpływ na realne pozbawienie go możliwości skutecznego leczenia,	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny

- pominięcie okoliczności, że odbycie przez wnioskodawcę niesłusznie orzeczonej kary pozbawienia wolności wpływa na znaczne zintensyfikowanie doznanej krzywdy, jako, że osoba chora psychicznie całkowicie inaczej niż osoba zdrowa postrzega rzeczywistość, jest narażona na większe poczucie zagubienia, strachu i zagrożenia, przez co krzywda tej osoby jest zdecydowanie większa i błędne ustalenie, że ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika, aby w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności, wnioskodawca doznał jakichkolwiek cierpień, w szczególności wynikających z choroby psychicznej, co w konsekwencji miało wpływ na ocenę przez sąd I instancji rozmiaru doznanej przez wnioskodawcę krzywdy, a tym samym na wysokość przyznanego zadośćuczynienia,

- pominięciu okoliczności, że odbycie przez wnioskodawcę niesłusznie orzeczonej kary pozbawienia wolności miało wpływ na wymiar orzeczonych wobec wnioskodawcy w kolejnych postępowaniach, a także w ogóle na zaistnienie kolejnych skazań, co miało wpływ na ocenę przez sąd I instancji rozmiaru doznanej przez wnioskodawcę krzywdy, a tym samym na wysokość przyznanego zadośćuczynienia.

-pominięciu okoliczności, że wobec S. B. (1) przez okres 3 miesięcy stosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, co wiązało się dla niego z dużo większymi dolegliwościami niż samo odbywanie kary pozbawienia wolności,

- pominięcie okoliczności, że odbycie przez wnioskodawcę niesłusznie orzeczonej kary pozbawienia wolności spowodowało naruszenie podstawowych dóbr osobistych S. B. (1) takich jak wolność, prywatność, nietykalność osobista, cześć, swoboda przemieszczania się, tajemnice korespondencji, prawo do spokoju, co w konsekwencji miało wpływ na ocenę przez sąd I instancji rozmiaru doznanej krzywdy, a tym samym na wysokość przyznanego zadośćuczynienia,

- pominięcie okoliczności tego rodzaju, że odbycie przez S. B. niesłusznie orzeczonej kary 8 miesięcy pozbawienia wolności spowodowało, że stał się zamknięty w sobie, wycofany, małomówny, utracił kontakt z najbliższymi, co wynikało z zeznań świadków,

- pominięciu okoliczności, że w trakcie odbywania kary doświadczał lęków, obawiał się o własne życie i zdrowie, bał się współosadzonych, co miało wpływ na rozmiar krzywdy, a tym samym na wysokość zadośćuczynienia,

- pominięcie okoliczności, że odbycie kary miało wpływ na możliwość późniejszego założenia rodziny, co miało wpływ na rozmiar krzywdy, a tym samym na wysokość zadośćuczynienia,

- pominięcie okoliczności, że odbycie kary pozbawienia wolności wiązało się z rozłąką z najbliższymi, co miało wpływ na rozluźnienie więzi rodzinnych, co z kolei ma wpływ na rozmiar krzywdy, a tym samym na wysokość zadośćuczynienia,

- błędnym ustaleniu, że S. B. (1) w czasie skazania był osobą bezdomną i prowadził wędrowny tryb życia, podczas gdy okoliczności takie

nie wynikają ze zgromadzonego materiału dowodowego, a sąd I instancji wziął je pod uwagę w procesie miarkowania wysokości zadośćuczynienia, co miało wpływ na ostateczne rozstrzygnięcie,

- błędne ustalenie, że S. B. (1) był sprawcą przestępstwa w sytuacji gdy postępowanie zostało wznowione i umorzono z uwagi na niepoczytalność wnioskodawcy w czasie popełnienia czynu, co oznacza, że wnioskodawcy nie można przypisać popełnienia przestępstwa,

- braku ustalenia braku zawinienia Skarbu Państwa co do zaniechania ustalenia niepoczytalności S. B. (1) w czasie popełnienia czynu, w sytuacji kiedy sam sposób popełnienia czynu zabronionego, fakt kilkukrotnego, wcześniejszego popełnienia czynów w podobny, nieracjonalny sposób powinny dać asumpt do powzięcia uzasadnionych wątpliwości co do poczytalności wnioskodawcy.

2) Rażąco naruszenie prawa materialnego mające istotny wpływ na treść orzeczenia tj. art. 445 § 1 i 2 kc , który znajduje zastosowanie do niniejszej sprawy, na podstawie art. 558 kpk, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, co doprowadziło do nadania poszczególnym okolicznościom sprawy składającym się na rozmiar doznanej przez wnioskodawcę krzywdy zbyt małej wagi, co w konsekwencji doprowadziło do przyjęcia przez sąd I instancji, że kwota 64.000,00 złotych przyznana wnioskodawcy tytułem zadośćuczynienia jest odpowiednia i adekwatna do cierpień doznanych przez wnioskodawcę, podczas gdy mając na uwadze wszelkie sprawy należy uznać ją za rażąco zaniżoną.

3) Art. 552 § 1, 2 kpk w zw. z art. 445 § 1 i 2 kc poprzez niewłaściwą wykładnię tych przepisów polegającą na przyjęciu, że brak zawinienia organów państwa w procesie, w wyniku którego doszło do niesłusznego skazania, wpływa na wysokość zadośćuczynienia w sytuacji, gdy odpowiedzialność Skarbu Państwa opiera się o zasadę ryzyka, a wina podmiotu odpowiedzialnego za szkodę nie jest okolicznością wpływającą na wysokość należnego świadczenia.

4) Art. 481 § 1 kc, który znajduje zastosowanie do niniejszej sprawy, poprzez błędną jego wykładnię polegającą na przyjęciu, że odsetki ustawowe za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należą się dopiero od daty wyrokowania.

5) Rażące naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść orzeczenia tj. art. 7 kpk w zw. z art. 410 kpk poprzez dokonanie dowolnej, sprzecznej z zasadami prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w postaci zeznań wnioskodawcy i świadków poprzez:

- nieprawidłową ocenę twierdzeń świadków i wnioskodawcy dotyczących miejsca zamieszkania wnioskodawcy w okresie poprzedzającym jego skazanie, co w konsekwencji doprowadziło do nieprawidłowego ustalenia przez sąd I instancji, że S. B. był osobą bezdomną i prowadził wędrowny tryb życia, co z kolei wpłynęło na obniżenie wysokości zadośćuczynienia,

- brak wszechstronnego rozważenia zgromadzonego w sprawie materiału

	<p>dowodowego poprzez pominięcie w procesie oceny dowodów, że S. B. (1) jest i w czasie skazania był osobą chorą psychicznie, pozostającą w czasie popełnienia czynu, trwania procesu karnego zakończonego skazaniem i odbywania kary pozbawienia wolności bez leczenia i farmakoterapii, co w konsekwencji doprowadziło sąd I instancji do nieprawidłowych wniosków w zakresie braku wiarygodności i braku przydatności do rozstrzygnięcia zeznań wnioskodawcy i świadków, co z kolei miało wpływ na ostateczne rozstrzygnięcie sprawy.</p>	
<p>Związłe o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>W ocenie sądu odwoławczego zarzuty skarżącego, w większości, nie są zasadne, aczkolwiek zmiany przeprowadzone na korzyść wnioskodawcy, wynikały z kierunku apelacji, częściowego uwzględnienia tez apelującego i zostaną omówione w dalszej części uzasadnienia.</p> <p>Na wstępie należy odnieść się do zarzutu dotyczącego odsetek za opóźnienie i naruszenia art. 481 § 1 kc. Wbrew twierdzeniom skarżącego kwestia ta została już wielokrotnie poruszana w orzecznictwie, gdzie przyjęto, iż odsetki za opóźnienie w zapłacie sumy pieniężnej, która jest wymagana przysługują od daty uprawomocnienia się orzeczenia. W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozpoznającego niniejszą sprawę zasądzona wyrokiem kwota obecnie rekompensuje wyrządzoną wnioskodawcy krzywdę i od daty wydania orzeczenia należy liczyć ewentualne odsetki za opóźnienie. W tym zakresie jedynie</p>		

można powtórzyć słuszną tezę do wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 stycznia 2018 r. II AKA 422/17 - roszczenie o odszkodowanie i zadośćuczynienie staje się wymagalne dopiero z momentem uprawomocnienia się orzeczenia zasądającego. Dlatego do czasu wydania przez sąd prawomocnego orzeczenia ustawowe odsetki nie przysługują. Należą się one tylko za okres opóźnienia świadczenia wymagalnego, rozpoczynający się z chwilą prawomocności orzeczenia sądowego stanowiącego podstawę do zapłaty. W tym miejscu należy wskazać skarżącemu, iż kwestia ta była poruszana także w dołączonych przez samego apelującego orzeczeniach.

Przechodząc do zarzutów skarżącego, dotyczących błędu w ustaleniach faktycznych, nie można z nimi się w większości zgodzić, aczkolwiek sąd II instancji przyznał częściowo rację skarżącemu zwiększając kwotę zadośćuczynienia. Sąd I instancji przeprowadził bowiem bardzo staranne postępowanie dowodowe i dokonał zasadnych ustaleń faktycznych. Wbrew polemicznym twierdzeniom skarżącego nie pominął okoliczności, że odbycie przez wnioskodawcę jako osoby chorej psychicznie 8 miesięcy kary pozbawienia wolności wpłynęło na zintensyfikowanie doznanej krzywdy, czy też faktu, że inaczej jak osoba zdrowa postrzegał wnioskodawca rzeczywistość. Wbrew także stanowisku apelującego, prawidłowo ustalono, że zarówno z danych osobowych, czy zeznań wnioskodawcy nie wynika, aby doznawał jakichś szczególnych cierpień, aczkolwiek wskazał na

trudne warunki panujące w więzieniach, czy brak diety dla wegetarianina, co niewątpliwie może wywołać stres dla danej osoby (k. 87v). Jednak sąd meriti wziął pod uwagę wskazane okoliczności dotyczące warunków panujących w Zakładach Karnych. Jednak co istotne sam wnioskodawca sytuację żywieniową i warunki sanitarno – bytowe porównał do sytuacji panującej w wojsku, a trudno przyjąć aby warunki odbywania służby wojskowej były porównywalne z odbywaniem kary więzienia, czy powodowały cierpienia danej osoby. Sam wnioskodawca wskazał, że schizofrenię paranoidalną zdiagnozowano u niego dopiero w 2008r., a wcześniej nie był u psychiatry, a zatem nie odczuwał nadmiernych cierpień, aczkolwiek niewątpliwie osoba chora psychicznie inaczej niż zdrowa odczuwa emocje, w tym poczucie krzywdy.

Biorąc właśnie stwierdzone u wnioskodawcy cierpienia, lęki, zaburzenia, poczucie niepokoju, sąd odwoławczy zwiększył kwotę zadośćuczynienia, uwzględniając także stopień zmiany siły nabywczej pieniądza od momentu orzekania przez sąd meriti do chwili rozstrzygnięcia przez sąd odwoławczy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, odbycie przez wnioskodawcę kary pozbawienia wolności w sprawie Sądu Rejonowego w Pruszkowie o sygn. akt II K 407/04 z dnia 6 września 2004r. nie miało jednak wpływu na istnienie kolejnych wyroków skazujących, które zapadały na podstawie konkretnych ustaleń faktycznych w danych sprawach, a powyższe twierdzenie apelującego jest nieporozumieniem. S. B. (1)

został skazany w niniejszej sprawie, za czyn popełniony w dniu 3 czerwca 2004r. w sklepie (...), a polegający na dokonaniu zaboru mienia o wartości 859,70 złotych. Wyroki skazujące za inne czyny nie należą do zakresu niniejszego postępowania, ale jak wynika z dołączonych przez apelującego orzeczeń, także w zakresie innych spraw, wnioskodawca otrzymał stosowne odszkodowania, albowiem stwierdzano, że sprawca nie podlega odpowiedzialności karnej, co nie znaczy, że nie doszło do samego zdarzenia. Nie sposób jednak uznać, aby impulsem do popełniania innych czynów zabronionych był właśnie wyrok w sprawie Sądu Rejonowego w Pruszkowie o sygn. akt II K 407/04 z dnia 6 września 2004r. Pełnomocnik wnioskodawcy nie wykazał, aby będące przedmiotem niniejszego postępowania skazanie miało wpływ na zwiększenie wymiaru kar orzekanych wobec wnioskodawcy w innych sprawach. Jak wynika z wniosków dowodowych, pełnomocnik wnioskodawcy wyłącznie składał orzeczenia Sądów Apelacyjnych zwiększających kwoty zadośćuczynienia dla wnioskodawcy.

Wbrew zarzutowi skarżącego, sąd I instancji nie pominął okoliczności, iż w stosunku do S. B. (1) stosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania przez okres 3 miesięcy, albowiem kwestia ta wynika wprost z danych w aktach. Jednak w swoich zeznaniach wnioskodawca nie wskazał, aby okres ten różnił się dla niego od pozostałego okresu odbywania kary. Niewątpliwie dolegliwości związane z odbywaniem tymczasowego aresztowania są większe niż kary pozbawienia wolności, co

przełożyło się także na orzeczenie Sądu odwoławczego, zwiększającego zadośćuczynienie.

Zupełnie nie jest zasadny zarzut, zresztą co oczywiste wynikający także z innych spraw, które to orzeczenia przedstawił sam apelujący, aby sąd oceniając rozmiar krzywdy i ustalając wysokość zadośćuczynienia, miał brać w szczególny sposób pod uwagę takie okoliczności jak prywatność, nietykalność osobistą, cześć, swobodę przemieszczania się, tajemnicę korespondencji, czy prawo do spokoju. Sama wolność jak określa apelujący, czy jej utrata została przecież wzięta pod uwagę, a także dolegliwości z tym związane. Jak wskazano już także w orzeczeniach dołączonych przez apelującego naruszenie dóbr osobistych związane było z wykonywaniem kar pozbawienia wolności i nie wykraczało poza te potrzeby (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 11 września 2019r. sygn. akt II AKa 117/19). Podobnie ustalił sąd meriti w rozpoznawanej sprawie. Indywidualne kwestie dotyczące charakteru wnioskodawcy, okoliczności, że miałby stać się osobą zamkniętą, wycofaną, małomówną, bez kontaktu z bliskimi wynikają ze stwierdzonej u niego choroby psychicznej, natomiast apelujący nie udowodnił, ani nie dążył do udowodnienia ewentualnych zmian charakteru S. B. (1) wywołanych odbywaniem kary 8 miesięcy pozbawienia wolności w sprawie Sądu Rejonowego w Pruszkowie o sygn. akt II K 407/04, wyrok z dnia 6 września 2004r. Dołączony do akt sprawy Informator edukacyjny, dołączony także w innych sprawach co wynika, także analizy uzasadnienia orzeczenia

Sądu Apelacyjnego przedstawionego przez apelującego, nie opisuje wskazywanych przez apelującego objawów, a jedynie wskazuje na omamy, podejrzliwość, czy urojenia osoby chorej.

Niewątpliwie także takie okoliczności jak obawa o własne życie, zdrowie, lęk przed współsadzonymi nie zostały w wystarczający sposób udowodnione, nie ma podstaw do stwierdzenia, aby w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności w sprawie Sądu Rejonowego w Pruszkowie o sygn. akt II K 407/04, wyrok z dnia 6 września 2004r., wnioskodawcy groziło niebezpieczeństwo utraty życia, czy zdrowia. Poza polemicznymi stwierdzeniami wnioskodawcy, należy zwrócić uwagę na jedno oświadczenie, że współsądzeni odsunęli się od niego (k. 87v), a zatem realnie nic mu nie groziło, oprócz raczej poczucia osamotnienia, co przecież znalazło finalnie odbicie w fakcie zasądzenia zadośćuczynienia S. B.. Niewątpliwie także strach odczuwany przez S. B. był wynikiem jego stanu zdrowia, a nie stosowanej groźby, czy przemocy przez inne osoby.

Sąd I instancji nie pominął okoliczności dotyczącej możliwości założenia rodziny przez wnioskodawcę, czy rozłąki z najbliższymi. Jednak wskazywanie w apelacji na narzeczoną, której danych sam wnioskodawca nie pamięta (k. 87), czy rozłąki z rodziną, gdy wnioskodawca podkreśla, że mimo, iż pisał, czy dzwonił, nikt nie nawiązał z nim kontaktu, jest niezrozumiałe. Co więcej narzeczoną na którą wskazuje się w środku odwoławczym

to koleżanka z internatu, w szkole średniej (k. 87). Okoliczność ta zresztą została także wielokrotnie podnoszona w orzeczeniach złożonych przez samego apelującego, a zatem niezrozumiałe jest ponowne podnoszenie powyższego. Fakt niezalożenia rodziny, nie wynika przecież z niesłusznego odbywania kary 8 miesięcy pozbawienia wolności w sprawie Sądu Rejonowego w Pruszkowie o sygn. akt II K 407/04 wyrok z dnia 6 września 2004r. Przypomnieć należy skarżącemu, iż wielokrotnie dochodzi do zawarcia małżeństw nawet w warunkach izolacyjnych, a rodziny jeżeli rzeczywiście chcą, utrzymują kontakty chociażby w postaci widzeń z osobami osadzonymi. Ponadto, jak wskazano w prawidłowych ustaleniach sądu meriti S. B. miał rozluźnione więzi rodzinne przed osadzeniem, co wynikało wprost z jego sposobu życia. Jak wskazał czytelnie sam wnioskodawca, pisał z zakładu karnego listy, ale nie otrzymywał na nie odpowiedzi (k. 87).

W ocenie sądu odwoławczego, sąd meriti prawidłowo ustalił okoliczności dotyczące sposobu życia wnioskodawcy przed pozbawieniem go wolności, czy wędrownego trybu życia, na który wskazał sam S. B.. Powyższe, wynikają chociażby z analizy wiarygodnych w tym zakresie dokumentów z akt sprawy Sądu Rejonowego w Pruszkowie o sygn. akt II K 407/04, kiedy próbowano ustalić miejsce zamieszkania wnioskodawcy, co nota bene było między innymi podstawą zastosowania środka zapobiegawczego. Jak zasadnie wówczas przyjęto, wnioskodawca nie posiadał miejsca stałego

zamieszkania, czy pobytu. Sam S. B. (1) na rozprawie w dniu 6 września 2004r. podał, że nie ma miejsca stałego zamieszkania. Słusznie zatem sąd meriti wziął powyższe okoliczności przy ustalaniu stanu faktycznego w sprawie, wskazując na „wędrowny tryb życia” wówczas wnioskodawcy.

Oдноśnie kwestii dotyczącej sprawstwa S. B. (1), należy zważyć co następuje. Niewątpliwie S. B. (1) w dniu 3 czerwca 2004r został ujęty w sklepie (...) po dokonaniu kradzieży poduszek i prześcieradeł o wartości 858,70 złotych. Za powyższy czyn wyrokiem Sądu Rejonowego w Pruszkowie o sygn. akt II K 407/04 z dnia 6 września 2004r. został skazany karę 8 miesięcy pozbawienia wolności. Sąd Okręgowy w dniu 9 lipca 2018r. wyrokiem w sprawie o sygn. akt X Ko 398/17 wznowił postępowanie i uchylił wyrok oraz umorzył postępowanie w sprawie. Niewątpliwie zgodnie z treścią art. 31 § 1 kk nie popełnia przestępstwa, kto, z powodu choroby psychicznej, upośledzenia umysłowego lub innego zakłócenia czynności psychicznych, nie mógł w czasie czynu rozpoznać jego znaczenia lub pokierować swoim postępowaniem. S. B. był sprawcą czynu jaki miał miejsce w dniu 3 czerwca 2004r., jednak z uwagi na ustalenia opinii sądowo – psychiatrycznej prawidłowo uznano, że nie był osobą zdatną do ponoszenia za przedmiotowy czyn odpowiedzialności karnej. Sąd nie uznał, że należy mu przypisać przestępstwo, jak wskazano w apelacji, a jedynie, że wnioskodawca nie podlegał odpowiedzialności karnej, z uwagi na fakt niepoczytalności. Należy, też zwrócić uwagę, że niejednokrotnie zdarza

się, że dany sprawca jest poczytalny w jednej sprawie, by w innej uznano, że działał w warunkach określonych w art. 31 § 1 lub § 2 kk. W pewnym zakresie należy zgodzić się z tezą w uzasadnieniu apelacji, iż użycie określenia „bezczelne dokonanie kradzieży” nie jest właściwe, a nawet niezrozumiałe w realiach sprawy. Niemniej jednak sąd nie używał określenia w stosunku do wnioskodawcy, że jest „doświadczonym procesowo recydywistą”, a jedynie, że jego zachowanie w toku procesu powodowało, że sąd nie mógł nabrać wątpliwości co do jego poczytalności.

Nie jest absolutnie zasadny zarzut dotyczący ustalenia braku zawinienia Skarbu Państwa. Sąd odwoławczy podziela wywód sądu meriti, iż odpowiedzialność Skarbu Państwa w rozpoznawanej sprawie oparta jest o zasadę ryzyka, a nie winy. W rozpoznawanej sprawie, żadne okoliczności w toku postępowania nie wskazywały, aby S. B. był osobą niepoczytalną, same okoliczności czynu, także nie były nadzwyczaj niezwykle, a świadkowie zdarzenia nie zauważyli w postawie wnioskodawcy niczego niezwyklego. Podstawą stosowania tymczasowego aresztowania, skazania, a następnie wdrożenia wykonania kary pozbawienia wolności były fakty jakie po prostu zaistniały w sprawie. Odpowiedzialność Skarbu Państwa opiera się zatem na zasadzie ryzyka, a nie jak chce, czy domaga się skarżący na zasadzie winy. Ustalenie zatem, że nie było podstaw do osadzenia wnioskodawcy, wobec jego niepoczytalności, a organ wykonujący karę błędnie przyjmował istnienie takich podstaw skutkuje uznaniem, że w sprawie było niewątpliwie niesłuszne

skazanie i odbywanie kary. Nie decyduje bowiem świadomość organu, a całokształt okoliczności z momentu rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia. Zasada ryzyka na jakiej oparta jest odpowiedzialność Skarbu Państwa o jakiej mowa w przepisie art. 552 kpk oznacza zatem, że kwestię niewątpliwej niesłuszności pozbawienia wolności oceniać należy, nie przez pryzmat tego co sądził organ orzekający i wykonujący wyrok w oparciu o posiadane wówczas informacje, a przez pryzmat materiału dowodowego jakim dysponuje sąd orzekający w kwestii odszkodowania i zadośćuczynienia za to pozbawienie wolności.

Przechodząc do kolejnego zarzutu dotyczącego naruszenia prawa materialnego tj. art. 445 § 1 i 2 kc uznać należy, iż nie jest zasadny co do zasady, aczkolwiek z uwagi na podnoszone wcześniej kwestie wysokość zadośćuczynienia wyrokiem sądu odwoławczego została zwiększona. W tym zakresie należy przywołać słuszną tezę Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2022 r. IV KK 371/22, iż sfera decyzji co do wysokości zadośćuczynienia cechuje się znacznym zakresem swobodnej oceny sądu, a luz decyzyjny w tym zakresie wynika z niematerialnego charakteru krzywdy, wieloaspektowości okoliczności, które należy wziąć pod uwagę. Stąd zarzut niewłaściwego ustalenia kwoty zadośćuczynienia może być skuteczny w postępowaniu kasacyjnym wyłącznie wtedy, gdy orzeczenie w sposób oczywisty narusza zasady ustalenia wysokości tego świadczenia. O rażącym naruszeniu prawa można zaś

twierdzić w tych przypadkach, kiedy zasądzona kwota odbiega od rozmiaru poniesionej krzywdy w sposób rażący, jaskrawy, niedający się wprost pogodzić z poczuciem sprawiedliwości. W praktyce chodzi o te przypadki, gdy orzeczone zadośćuczynienie ma charakter wyłącznie symboliczny. Niewątpliwie zasądzone, w rozpoznawanej sprawie, wnioskodawcy zadośćuczynienie w wysokości 150 procent średniego wynagrodzenia za okres pozbawienia wolności, nie jest kwotą symboliczną. Wartość tego zadośćuczynienia musi być utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadać aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, nie może przecież prowadzić do nadmiernego bogacenia się. Wniosek pełnomocnika o przyznanie wnioskodawcy kwoty 800 000 tysięcy złotych w kontekście właśnie art. 445 § 1 i 2 kc jawi się jako absurdalny.

W zakresie zarzutu dotyczącego naruszenia art. 552 § 1 i 2 kpk w zw. z art. 445 § 1 i 2 kc w zakresie zawinienia organów Państwa, sąd odwoławczy nie podzielił lansowanych tez, uznając, że wykładnia apelującego jest błędna, o czym we wcześniejszej części uzasadnienia sąd się wypowiedział.

Kolejne zarzuty dotyczą naruszenia art. 7 kpk i 410 kpk. W tym zakresie sąd odwoławczy nie podzielił tez skarżącego. Ocena dowodów przeprowadzonych w toku postępowania pozostaje pod ochroną prawa procesowego (art. 7 kpk), gdyż została poprzedzona ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu

okoliczności sprawy (art. 410 kpk) i to w sposób podyktowany obowiązkiem dochodzenia prawdy oraz wyczerpującego i logicznego, z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, uzasadnienia przekonania sądu, zgodnie z wymogami określonymi w art. 424 kpk. W ocenie sądu odwoławczego analiza akt sprawy, zaskarżonego wyroku oraz uzasadnienia prowadzi do konstatacji, iż Sąd Okręgowy nie dopuścił się obrazy wskazanych wyżej przepisów. Postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone w sposób dokładny i staranny, uzasadnienie zaś zaskarżonego orzeczenia jest szczegółowe, wskazuje logiczny proces, który doprowadził sąd do wniosku o konieczności zasądzenia zadośćuczynienia w określonej kwocie, aczkolwiek sąd odwoławczy podwyższył kwotę zadośćuczynienia do wysokości 112 tys. złotych. Sąd I instancji poza tym, czytelnie wskazał w uzasadnieniu, jakie fakty uznał za ustalone, na czym opierał poszczególne ustalenia, a następnie, jakie wnioski wyprowadził z dokonanych ustaleń. Jeżeli skarżący kwestionuje dokonaną przez sąd ocenę dowodów, to zarzut obrazy art. 7 k.p.k. powinien sformułować w taki sposób, aby z jego treści wynikała istota obrazy tego przepisu w danej sprawie, tj. w treści zarzutu należy wskazać jaki konkretnie dowód (czy dowody) został przez sąd oceniony dowolnie oraz - co istotne - w czym ta dowolność się przejawiała. Analiza zarzutów prowadzi do wniosku, że apelujący nie zakwestionował skutecznie oceny dowodów przeprowadzonej przez sąd meriti.

Prawidłowo sąd I instancji ustalił, między innymi, w oparciu o

zeznania wnioskodawcy, jaka była jego sytuacja bytowa przed zatrzymaniem w sprawie, jak też, że nie posiadał stałego miejsca zamieszkania. Niewątpliwie wnioskodawca prowadził „wędrowny tryb” życia. Trudno przyjąć, aby świadkowie mieli wiedzę co robił, gdzie przebywał przed zatrzymaniem wnioskodawcy, skoro z jego zeznań wynika, że nie miał z nimi kontaktu (k. 87). Co więcej uważna analiza zeznań M. B., N. B. wskazuje na brak wiedzy o miejscu zamieszkania wnioskodawcy, z czego się utrzymywał, czym zajmował. Jak wskazała N. B. „nie wiem z czego się utrzymywał na (...), nie wiem nic o jego zatrudnieniu na stałe, nic mi nie wiadomo o życiu prywatnym” (k. 89). Wbrew też zarzutom zasadnie sąd rozważył okoliczność choroby psychicznej S. B. (1), krótkiego czasu trwania procesu karnego, czy odbywania 8 miesięcy kary pozbawienia wolności. Odbywanie kary pozbawienia wolności, nie pozbawiło wnioskodawcy przecież dalszej możliwości podjęcia leczenia i farmakoterapii.

Wniosek

Wniosek o zmianę zaskarżonego orzeczenia w pkt 2 poprzez przyznanie wnioskodawcy zadośćuczynienia w łącznej wysokości 800 000, 00 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 26 czerwca 2019r. do dnia zapłaty.

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, materiał dowodowy jest pełny w sprawie i umożliwił podjęcie decyzji także w postępowaniu odwoławczym. Sposób wyliczenia wysokości zadośćuczynienia, w którym jako punkt odniesienia przyjęto wysokość średniego wynagrodzenia jest jednym z powszechnie przyjmowanych i prawidłowych mechanizmów weryfikacji relacji zadośćuczynienia do społecznych warunków panujących w społeczeństwie, pozwalających na proporcjonalne i prawidłowe ustalenie zawsze przecież w jakiś sposób uznaniowo określonej wysokości krzywdy. Takie postąpienie jest ze wszelkich miar prawidłowe, o ile nie stanowi obliczenia dokonanego w oderwaniu od okoliczności dotyczących samego wnioskodawcy i jego sprawy, pomija jakies istotne okoliczności, czy warunki. W sprawie został złożony wniosek o zasądzenie kwoty 800 000 złotych, co jest wnioskiem absolutnie niezrozumiałym i pozbawionym realnych podstaw. Zadośćuczynienie zawiera wprawdzie cechy kompensacyjne, jednak wysokość tego żądania musi być utrzymana w rozsądnych granicach odpowiadających aktualnym warunkom życia i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa w Polsce. Kwota zadośćuczynienia nie może być nadmierna w stosunku do krzywdy i nie może być źródłem nieuzasadnionej korzyści majątkowej.

W ocenie sądu odwoławczego, należało uwzględnić częściowo wniosek apelującego i podwyższyć kwotę zadośćuczynienia do wysokości 112 tysięcy złotych. Wskazać należy, iż sąd meriti

oparł się na średnim miesięcznym wynagrodzeniu w gospodarce narodowej za rok 2020r. Niewątpliwie na czas orzekania przez sąd II instancji kwota ta wzrosła, a sprawa czekała na wyznaczenie terminu. Uznając zatem prawidłowość odniesienia sądu meriti do kwoty średniego miesięcznego wynagrodzenia, mając na uwadze okoliczność, że w pierwszym kwartale 2023r. wynosiło 7 178, 40 złotych (dane GUS), należało odpowiednio, procentowo zwiększyć kwotę, tak, aby orzeczenie było orzeczeniem sprawiedliwym i skutecznym, jak też jest zgodnym z kierunkiem apelacji. Na podwyższenie dodatkowo kwoty miały wpływ rozmiar krzywdy jakiej doznał wnioskodawca, do czego odniesiono się we wcześniejszej części uzasadnienia. Ukształtowana w ten sposób kwota stanowi realną wartość materialną, która oczywiście nie zniesie skutków niesłusznego odbywania kary pozbawienia wolności, ale zadośćuczynienie takiego celu nie ma. Nie jest przecież możliwe ustalenie w kategoriach ekonomicznych ujemnych doznań wnioskodawcy, związanych z jego przebywaniem w Zakładzie Karnym przez okres 8 miesięcy. Kwota 112 tysięcy złotych, zdaniem sądu odwoławczego, oparta na aktualnej wysokości średniego, miesięcznego wynagrodzenia, uwzględnia ponadto krzywdę jaką doznał wnioskodawca, rozmiar jego cierpień, rygorów izolacji, czy ograniczenia kontaktów z bliskimi i jest kwotą adekwatną i sprawiedliwą.

4. **OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE
UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU**

1.	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
<i>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</i>	
<u>1.</u>	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
<i>5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</i>	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
<p>Na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 24 maja 2021r. sygn. akt XII Ko 26/19:</p> <p>V. zaskarżony wyrok w zakresie rozstrzygnięcia z pkt 1 zmieniono w ten sposób, iż podwyższono kwotę zadośćuczynienia za doznaną krzywdę do 112 000 (sto dwanaście tysięcy) złotych,</p> <p>VI. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymano w mocy,</p> <p>VII. wydatkami postępowania odwoławczego obciążono Skarb Państwa,</p> <p>VIII. zasądzone od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych związanych z ustanowieniem pełnomocnika z wyboru przed Sądem Apelacyjnym.</p>	
Zwięźle o powodach zmiany	
Powody zmian dokonanych w wyroku zostały omówione we wcześniejszej części uzasadnienia. Powtórzyć natomiast należy, iż Sąd Apelacyjny nie	

podzielił zarzutów dotyczących błędu w ustaleniach faktycznych, dzieląc zresztą słuszne tezy zawarte w wyroku Sądu Najwyższego, że „zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wyroku, jest tylko wówczas słuszny, gdy zasadność ocen i wniosków, wyprowadzonych przez sąd orzekający z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego, nie odpowiada prawidłowości logicznego rozumowania. Zarzut ten nie może jednak sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami sądu, wyrażonymi w uzasadnieniu wyroku, lecz do wykazania, jakich mianowicie konkretnie uchybień w zakresie zasad logicznego rozumowania dopuścił się sąd w ocenie zebranego materiału dowodowego. Możliwość zaś przeciwstawienia ustaleniom sądu orzekającego odmiennego poglądu nie może prowadzić do wniosku o dokonaniu przez sąd błędu w ustaleniach faktycznych” (zob. wyrok SN z 24.03.1975 r., II KR 355/74, OSNPG 1975/9, poz. 84). W sprawie nie były także zasadne zarzuty dotyczące naruszenia przepisów procedury.

Jednak w realiach rozpoznawanej sprawy, konieczne było zmodyfikowanie kwoty zadośćuczynienia do wysokości 112 tys. złotych. Kwota ta zdaniem sądu odwoławczego będzie obecnie kwotą odpowiednią do jego przeżyć, cierpień i zrealizuje kompensacyjną funkcję zadośćuczynienia. Sad Apelacyjny miał także na uwadze kwoty zasądzone na rzecz wnioskodawcy w innych sprawach.

<u>5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</u>		
<u>5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</u>		
1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.

Zwięzłe o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięzłe o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
Nie dotyczy		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięzłe o powodach uchylenia		
<u>5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania</u>		
Nie dotyczy		
<u>5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku</u>		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
	Zasądzono na rzecz wnioskodawcy S. B. zwrot kosztów udziału pełnomocnika z wyboru w postępowaniu odwoławczym i kosztami na podstawie art. 554 § 4 kpk obciążono Skarb Państwa.

7. PODPIS

Katarzyna Capałowska Katarzyna Wróblewska Beata Adameczyk - Łabuda

<u>1.3</u> <i>Granice zaskarżenia</i>			
Wpisać kolejny numer załącznika #			
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik wnioskodawcy S. B. (1)		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 24 maja 2021r. sygn. akt XII Ko 26/19		
<u>1.3.1</u> <i>Kierunek i zakres zaskarżenia</i>			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
<u>1.3.2</u> <i>Podniesione zarzuty</i>			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa		

	materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierności kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
<i>1.4. Wnioski</i>		
#	uchylenie	# zmiana